

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Veszélyes konkurrens

Mindent megtiltottak neki: a hadsereget, a fegyvergyártást, a szövetségkötést. De egészséges, férfias életöztönétől nem tudták eltiltani. Mindent elvette tőle: gyarmatait, hajít, fegyvereit, felhalmozott aranyát. De szorgalmát és munkakétségét nem tudták elvenni. És ma Nemország gyarmatok nélkül, Elzász-Lotharingia nélkül, Danzig és a lengyel területek nélkül, anélkül, hogy katonái volna és ágyú, főkerei és zepelinei, dreadnoughtjai és tengeralattjárói, kezd újra veszélyes konkurrens lenni a tengeren. Pedig a békés hajót is brutálisan megtizedelték: egy tízedelet hagytak meg neki, a kilenczetedet elszedték tőle és angó, francia, olasz, amerikai és japán szácrekre festették át. Mintegy ötmillió tonnából ötödmilliót, a legjobb: legizmosabb és leggyorsabb hajót oda kellett adnia, félmilliót hagytak csak meg neki, öreg, elavult és ki-mustrált járművet: elég ez a lecsuszott Nemetországnak. A lecsuszott ország nyelt egy keszert, örökre szorította a kezét és szaporán lesújt vele — nem az ellenségre, de a rozszant hajókra. Igen, a bős német titán kalapácsnak használta az öhlét, nem a rombolás csákányának, de a javítás és az építés szerszámának. Haragját, keserűségét, dacos és megalázott szívének indulatait munkába fogta: reparált és épített, lengette a pörölyt és forgácsolta-furta a kemény acélt, minden lehető energiát műhelybe állított. És elszedett mezdonyait, vasuti kocsiit helyett újakat, tökéletesebb, teherbíróbb típusokat, dobott a vágányokra, ragyogóan modern tengerihajói helyett még ragyogóbb és még modernebb gőzösöket bocsátott a vizekre s a német mezők ma újra megbámulják a pőfékelő-szikrázó vaskigyót, amely végigrobog rajtuk, a messzi tengerek ismét komor nevetéssel köszöntik az egyre sürűbben felbukkanó német gőzösöket és a francia sajtó irigy keserűséggel mondja: megint veszélyes konkurrens.

Nem csak a németek erényei, a győzők hibái is sietteték, hogy a régi konkurrens újra veszélyes legyen. Elvették az ágyút; építettek volna újakat; de egyrészt nem akaródzott neki, másrészt meg is tiltották. Mit csináljon bravuros munkái ezreivel, városai műhelyeivel? Befogja őket a béke munkájába. Krupp mezdonyokat gyárt, hajóalkatrészeket, autókat, mezőgazdasági gépeket, ingákat, mérlegeket, műszereket és szerszámokat. Mindent, amire a leromlott, földretapert, kiéhezett országnak szüksége van, mindent, amit kapva kapnak a világ piacai. Amihez ötven év kellett a múltban, a német most megcsinálja három nyugtalan és zaklatott „békeév” alatt: újraépíti a vasutat és újra megcsinálja egykori tengeri forgalmát. Eltűrik a hadseregtől? Annál jobb. Nem kell milliárdokat költeni a drága passzióra és a katonaszanyag beállítására, gyárak és fizetek messzihordó ágyú mellé. Nem szabad szövetséget kötnie? Ez is csupa haszon. A nép nem fog politizálni, hanem dolgozni. De hogyan lendül fel a német kivétel, a német tengeri hajózás gyarmatok és meghódított piacok nélkül? Ezen is segítettek a győzők. Lerontották a német valutát s a német ipart versenyképesebbé tették mint valaha. A német valutával fizetett munkás olcsóbb árut állít elő, mint a francia, belga, olasz, amerikai és japán valutával díjazott. S a német szorgalom, a német technika páratlansága még tetézi a dolgot. Ha nincs gyarmat, menjünk a más gyarmatára. Menjünk Ausztráliába, Indiába, vállaljuk el Kína, Argentína, Brazília, Kanada, Mexikó és a trópusi afrikai

piacok áruszállítását. Hogy az angolok, a franciák és az amerikaiak ezeken a helyeken inkább otthon vannak? Jó. De ha ők inkább, mi hamarabb. És olyan tehergőzösöket építenek, amelyek kétszer olyan gyorsan reptűnek a vizen, mint az angol, a japán s az amerikai gőzösök. Gyorsabbak, olcsóbbak, megbízhatóak: kapnak is megbízót annyit, hogy szinte alig győzik. Hiába szedték el legjobb hajóikat, mintha ez is csak az 5 hajók alá hajtotta volna a vizet: olyan új konstrukciókat építenek, amelyek minden eddigin túlesznek.

A tanulság a revans-franciáknak keserves: újra veszélyes konkurrens; de a gondolkodóbb elemnek megnyugtató perspektívája a békének. Tehát mégse háború és a győzelem, mégse jó katonai szellem, ágyúörások, zepelinek és

U-naszádok kellene hozzá, hogy egy nép még balsorsában is felemelkedjék, de munka és kitartás. A császárok, Hindenburgok és Mackensenek nélkül egészen jól elvan a nép, de pillanatig se lehetne el jó organizátorok, mérnökök, mechanikusok és tanult szakmunkások nélkül. A nagyhatalmi állás se fontos, a gyarmatok se fontosak, csak az életöztön és a let-energia. Vagyis: nem kell nagy hadsereg, mert ez drága pénzbe kerül s a legyőzöttnek segít győzni. Nem kell magas valuta, mert az alacsony alá kerül a harcban. Nem kell politikai erőszak, mert az alányomott erő sokkal erőszakosabb: az feltör, mert élni akar, feltör és újra veszélyes konkurrensé válik. Egy mód van ellene, dolgozni kell és követni kell a módszereit.

Take Jonescu oldja meg a kormányválságot

A parasztpárt és a nemzeti párt szerepe
— Ismét összefognak a liberálisok ellen

— Az Új Kelet tudósítójától —

Bukarest, aug. 18. A liberálisok komoly készülődése a kormány átvételére nem maradt minden hatás nélkül. Bár a tegnapi számunkban közölt miniszterlista az állítólagos Maniu-Bratianu kormányról még kissé korai, épen a kormánykörökben mutatózó nagy izgalom bizonyítja, hogy komoly válság van és öszre nagy belpolitikai változások fognak történni. A kormánypart vezetői egyáltalán nem tagadják, hogy helyzetük rendkívül súlyos, viszont biztatja őket az a tudat, hogy egy évvel ezelőtt talán még súlyosabb volt.

A mai bukaresti hírek szerint a kamara feloszlásáról egyelőre nincsen szó. A kormány ismét erőfeszítéseket tesz, hogy némi közeledésre bírja az ellenzékot, vagy legalább is annak jelentősebb partjait.

Ennek a közeledésnek nem annyira programell, mint inkább személyi akadályai vannak.

Igy például Mihalache, a parasztpárt vezére kijelentette, hogy hajlandó az együttműködésről tárgyalni, ha a kormány elégtételt ad, vagyis eltávolítja Argetoianu belügyminisztert. Állítólag Maniu sincsen már olyan szoros összeköttetésben a liberálisokkal mint eddig volt és megfelelő politikai ellenszolgáltatások árán őt is meg lehetne nyerni az együttműködés gondolatának. Csupán a liberálisokkal szemben látszik ma még áthidalhatatlannak az ellentét, mivel Bratianuékna kifejezett hatalmi törekvéseik vannak.

Nagy figyelem kíséri Take Jonescu akcióját, aki reméli, hogy ősszel a parlament feloszlása nélkül is sikerülni fog egy reorganizált kormánnyal tovább vinni az ügyeket. Arra vonatkozólag, hogy a külügyminiszter mikép képzei el a kormány átszervezését, nincsenek pontos híreik. Egyes bukaresti lapok, mint a „Dacia” híradásai szerint a legkönyebben a Take Jonescu személye körül történhetne meg a pártok kiegyezése. Kétség-telen, hogy

a külügyminiszter simulé-kony madora és elasztikus politikai programja lehetővé teszi olyan kormány összeállítását,

amely a parlament nagyobb támogatására számíthatna, mint a mai.

A kormánypart elfogását érdekesen tükrözi vissza az a nyilatkozat, amelyet egy vezető kormányparti politikus tett az „Adeverul”

munkatársa előtt. A politikus többek között ezeket mondotta:

— A válság akkor kezdett fenyegetővé válni, amikor láttuk, hogy a liberálisok közös demonstrációra bírhatták az egész ellenzékot. Az ellenzéknek a parlamentből való kivonulása súlyos csapás volt. Már-már bizonyosnak látszott, hogy jönnek a liberálisok. Am a kivonulás után az egyes ellenzéki pártok egyre jobban elidegenedtek a liberálisok akciójától. Ma már bizonyossággal állíthatjuk, hogy a liberálispart és az erdélyi nemzeti párt között nem sikerült megegyezést létrehozni közös kormányra nézve.

— Ez azonban korántsem jelenti még azt, hogy a válság elmúlt volna. A néppárt komolyabb politikusi közül senki sem gondol a statusquo fentartására. Argetoianu maga is belátta, hogy az ő személye idézte fel a válságot és ezért kötelessége megkönnyíteni a megoldást, hogy a párt ne szenvedjen miatta.

Be is bizonyította erre irányuló hajlandóságát, amennyiben nyomban a kamarai incidens után benyújtotta Averescunak lemondását.

A kormányt tehát Argetoianu jelenléte, amennyiben ezen ma a megegyezés, nem fogja akadályozni ezután a válság megoldásában. Averescu komolyan meg akar egyezni a parasztpárttal, esetleg a többi ellenzéki párttal is, hogy az esetleges választásokon egyszer s mindenkorra letörje a liberálisokat. A párt zöme azonban fél a választásoktól és olyan megoldást szeretne, amely még legalább két évig biztosítja hatalmonmaradásukat.

Bukarest, augusztus 19. (RTI.) A tegnapi délutáni minisztertanács megállapította az új kivételi szabályokat, különösen a gabonakivételre vonatkozólag. A buza vagonjának maximális árát 18.000 leiben állapították meg. A tarifának egyes tételét módosították, majd a fa és petróleum-exponilletékek kérdését vették elő.

Cudaiba miniszter rámutatott arra, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben nem állanak rendelkezésére a szükséges pontos adatok ahhoz, hogy az árak és illetékek helyesen megállapíthatók legyenek. Ezért kéri a vita elhalasztását az adatok kiegészítéséig.

A minisztertanács slyben kimondotta az építőfa kivételnek szabadságát. A petróleum-kivételre vonatkozólag a mai minisztertanács fognak dönteni. Ezután szabaddá tették a beszarabai előállat-kivételt.

2848-1

Nagy-

ság

(vár)

állandó

ság

KARTÁN

lland No. 31

mellett.

ác

nyit-tér)

KARTÁN

KARTÁN

Flata Uniri (v. s. király-tér) 20.

15-és vagon-

trányából és

szállati iroda.

egészséges

hatás

ZESZ

ntadentti

yesszi Gyár

OLOZSVAR

ZAR

állalat

arthy) 2.

a külföld

irányába

omáson

R.-T.

Előrendű

gyraktár

IMON

gykereske-

és rumgyár

neccát, kiltón

lábil fajborát

(sz-n.) 22

eg

lmával

dóság-

ják az

és más

pontos

64

P

V

V

V

V

V

V

V

V

V

V

V

A minisztertanács Take Jonescunak 30 napi szabadságot engedélyezett.

A miniszterelnököt Argentinu belügyminiszter fogja helyettesíteni, a külügyminiszteri teendőket pedig Misu Antonescu igazságügyminiszter fogja ellátni

mindaddig, míg Averescu tábornok visszaérkezik. Ezután a minisztertanács a Dnyesztermenti gázlók ügyét tárgyalta és elhatározta, hogy a Besarabiába menekült oroszokat Olteniában gyűjtőtáborba fogja internálni.

Végül elfogadták a közmunkegyi miniszteriumnak utépítési programját, amelyet Petrovics miniszter terjesztett elő.

Ma délután három órakor újabb minisztertanács lesz.

Románia nem támadja meg Oroszországot

Bukarest, aug. 19. (R. T. I.) A román kormány Párisban megafolta Commens angol képviselőnek azt az állítását, hogy Románia támadást készít elő Oroszország ellen.

A marokkói lázadás

Madrid, aug. 18. (R. T. I.) Az új spanyol kormány a legerélyesebb rendszabályokat lépteti életbe a marokkói lázadás leverésére. Beregaer tábornok, az expedíciós sereg vezére, szigorú utasításokat kapott a lázadás elfojtására.

Tízezer albán áll fegyverben Délalbániában

Valona, aug. 18. (R. T. I.) Délalbániában is forradalmi mozgalmak törtek ki. Tízezer albán fegyverben áll. A Szandzsákban aláírók a határviellongások.

Újabb ötmilliót fizettek a németek

Páris, augusztus 18. (R. T. I.) A németek újból ötmillió dollárt fizettek a jóvátételi bizottságnak.

Előrenyomulnak a görögök

Athén, aug. 18. (R. T. I.) A görög csapatok újból megkezdték előnyomulásukat. Az első napon 30 kilométernyi előhaladást tettek és megszállták a Mandra-Kaopru vonalat. Dorietől 70 kilométernyire tízezer foglyot ejtettek.

A szivtelen

Ira: Ujvári László

Larszkynek hívták és zsidó volt. Arcáról legőszködött az annyit megcsufolt fajisága és szemében a zsidók szomorúsága fájdalmasodott el. Ilyen volt. Ez a két vonás az arcán rajzolta meg az egész embert, a nézése, a mosolygása volt ő maga: Larszky.

Valahonnan idegenből jött. Hogy mi hozta Pestre, erről nem beszélt. Ott lakott, ahol a legtöbb szegény zsidó, a meggettósodott Dob utcában, köztük volt mindig, velük élt, velük gondolkodott. Pedig talán jobb életet is élhetett volna. A ruhái angol gyapjúkalméból valók voltak és a bőrdíszek drágák és értékesek. Mintha gazdag lett volna.

A pogromok ideje járt. Féktelen tömegek garázdálkodtak a pesti utcákon, zsidóvárt mosott fel minden nap az utcaloetoló. Az utcák lábóiban reszelt az élniakarás és kétségbeesésbe jajongott a gyászolás. Mindenütt lehorgasztott fejű zsidók igyekeztek hazafelé, csak Larszky ment nyugodtan a dolgai után. Hogy hová, azt nem igen lehetett tudni.

— Eh, — mondotta mindig, ha megkérdezték.

Fáradtnak és unottnak látszott, mintha az ólmos, szürke levegőg eleyomta volna benne a lappangó hangulatot. A kezeit szórakozottan hímálta, a kércsak üres kabátujjak lettek volna. Lermontov azt írja egy helyen az egyik könyvében, hogy a zárkózott emberek mozdulatlanul kilógó kezekkel járnak. Én biztosra veszem,

A temesvári-józsefvárosi hitközség dezavualta antifionista rabbiját Nyilatkozik Rothbart alelnök

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Temesvár, aug. 18. A Gaster-Schück nyilatkozatok hullámai még nem csöndesedtek el. Mint ismeretes, Gaster londoni főrabbi temesvári tartózkodása alkalmával Schück Bernát, a temesvár-józsefvárosi ortodox hitközség rabbija, nekibátorodva Gaster dr. tudatosan félremagyarázott kijelentéseit, szintén nyilatkozott a cionizmus ellen. Kijelentette, hogy még két évvel ezelőtt cionista volt, de most már nem az, mert a cionizmustól a cionisták vették el a kedvét. Schück rabbi minősíthetetlen árulása érthető megbotránkozás keltett Temesvár egész zsidóságában, de különösen a saját hitközségében, melynek tagjai tulnyomórészt cionisták.

Az áruló nyilatkozat ellenhatása nem maradhatott el. A józsefvárosi hitközség napokban tartott képviselőtestületi ülésén végre kirobbant a rabbi kijelentése fölött érzett felháborodás. A gyűlés egyhangu határozattal kimondotta, hogy nem azonosítja magát saját rabbija kijelentésével, annál kevésbé, mert a hitközség még 1920. februárjában hivatalosan csatlakozott a Zsidó Nemzeti Szövetséghez. A csatlakozási határozatot annak idején egy igen népes közgyűlés egyhangu lelkesedéssel szavazta meg s ezzel a hitközség nyílt hitvallomást tett a zsidó nemzeti gondolat mellett. A hitközség tagjait rendkívül fájdalmasan érintette, hogy Schück rabbi, aki annak idején nagyban elősegítette a határozat létrejöttét, most ily rutul elárulta azt.

A temesvári lapok, különösen a „Temesvarer Zeitung“ a hitközség dezavualó határozatáról különböző, a tényekkel ellentétes tudósításokat közöltek. A tudatos elferdítések helyreigazításaképpen Rothbart Jakob, a temesvár-józsefvárosi hitközség kiűző alelnöke a következő levelet intézte a „Temesvarer Zeitung“ szerkesztőségéhez:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Eggedje meg, hogy mint a józsefvárosi ort. izr. hitközség alelnöke, aki az elnök távollétében a hitközség vezetésével vagyok megbízva, röviden reflektáljak b. lapja tegnapi számában megjelent „Cionista puccskísérlet Schück főrabbi ellen“ című cikkére, azzal a céllal, hogy kellően megvilágítsam a való tényállást és kérem, sziveskedjék a sajtótörvény 20-a § alapján ezen nyilatkozatomnak b. lapjába helyet adni.

hogy tévedett, mert Larszky nagyon magába mélyedt embernek látszott. És mindig is ilyennek láttam. Én a mosolygásból, a nevetésből olvasom ki az ember természetét. És észrevettem, hogy Larszky befelé neveti el magát, az arcán csak egy vonás húzódik meg, egy néma szájrándulás; ő nem másoknak nevetett, hanem magának. De ritkán nevetett.

Az őz már a telba hidegedett és a hideggel nőtt a zsidónyomor. Larszky is mintha megváltozott volna. Napokra eltűnt otthonról és csak his kezitáskát vitt magával. Ilyenkor azt mondta, a kuzinjához megy, aki környékben birtokos.

De Larszky hazudott. Fáradt, szomorú arcán megrándult egy vonás és elfordult. Kevesen tudták csak mit csinál valójában.

II.

Homályos kis szobában egy ember ült az asztala mögött. Larszky volt. Az arca sápadtnak és kimerültnek látszott.

Sóhajtott. Ugy érezte valami nagy, nagy fájdalom szoritja össze a torkát és mintha ez a szorítás húzná le a fejét, le az asztalra, hogy belehelyüljön.

Az ajtót megkopogtatták. Ven, öreg zsidó vonszolta be magát, a teste véres volt és összetört.

Larszky rámeredt: — Börtönből? — Az öreg intett. Aztán hörgő hangfoszlány szakadt ki belőle: — A fiamat!...

— Megölte? — riadt meg amaz.

Schück főrabbi ur tényleg lelkes hive volt a cionista mozgalomnak. Szóval és írással, mindenütt, ahol alkalom kínálkozott erre, dicsőítette a cionista eszmét és buzgón fáradozott azon, hogy azt a zsidóság minden rétegében elterjessze. Tanításai, melyeket a cionizmus érdekében évtizedeken át hirdetett, élénk visszhangra találtak úgy az ő vezetése alatt álló ifjúságban, mint a hitközség legtöbb tagjában, akik a cionista eszmét lelkesedéssel és azzal a megrendíthetetlen odaadással fogadták, amellyel ő bős és hatásos tanításait hirdette. Itt kell még megerlítenem, hitközségünk épen Schück főrabbi ur direkt felhívására 1920. február havában megtartott közgyűlésén egyhangulag a Zsidó Nemzeti Szövetséghez való csatlakozását határozta el.

Ebben a lelkiállapotban volt a hitközség, amikor Schück főrabbi ur ismert cionistaellenes nyilatkozatát megtette és csak logikus és érthető, hogy a képviselőtestületnek (és nem a cionistáknak, mint a cikk említi) foglalokoznia kellett ezzel a nyilatkozattal, annál is inkább, mivel érthetetlennek tűnt fel előtte az a mély ellentmondás, amely a főrabbi eddigi és mostani tanításai között mutatkozik. A képviselőtestület tehát egyhangulag kimondotta, hogy nem azonosítja magát Schück főrabbi kijelentésével, amelyeket ő a hitközség nevében is tett.

Ennyi történt és nem több. Puccskísérletről a főrabbi ellen szó sem lehet. Az igazság kedvéért még meg kell jegyezmem, hogy a képviselőtestület a határozat hozatalánál távolról sem akarta kihasználni az elnök távollétét, mert én, mint általa tulajdonnal felruházott alelnök, képviseltem őt.

Temesvár, 1921. augusztus 17.

Tisztelettel:

Rothbart Jakob,
a józsefvárosi ort. hitközség alelnöke.

Ez a levél méltó befejezése az omniozus ügynek. Csattanóbb feleletet nem is kaphatott volna Schück rabbi áruló kijelentésére, mint amit kapott. Saját hitközsége, saját hivei megtagadják vele a közösséget. Nem azonosítják magukat rabbiójakkal, aki megtagadta múltját, megtagadta tanításait. Hogyan higgyenek ezután annak, aki évtizedes meggyőződését, a szent zsidó mártírtól holnapra cserbenhagyja?

— Román-cesh vasúti konferencia. Augusztus 20-án fontos vasúti tárgyalások lesznek Kasán a román és cseh államvasutak megbízottai között. A megbeszélések a két ország között lévő személy és teheráruforgalom szabályozására fognak kiterjedni. A kolozsvári üzletvezetőséget nyolc tagu bizottság fogja a konferencián képviselni.

— Nem, még nem — tántorogtak le a szavak a véres ajkáról. Helyettem... fogják... Larszky irni kezdett. Mindent elmondott magának, mindent felírt.

— Majd holnap, — fordult az öreg felé. Talán sikerül ez is.

Most kilöködött az ajtó. Toprongyos, sápadt zsidók jöttek befelé. Larszky felállt.

— Testvérek — mondta rekedten — semmi, semmi megnyugtatót mondani nem tudok. Az éjjel jöttem Bécsből. Minden reménytelen. Ukániában ölik a testvéreinket, százával, ezreivel pusztítják őket. Nem lehet visszamenni.

— És Palesztinába?!

— Türelem, emberek, csak türelem. Majd eljön az idő.

— És ölnék itt is, a halálba jötünk, — mondja valaki.

Az egyik Larszkyhoz megy.

— A gyerekeim beteg. Orvos kell. Larszky pénzt ad neki.

— És ehesek vagyunk — tör elő a kétségbeesés.

Larszky feláll. Talán még sápadtabb, mint az előbb volt. A szekrényhez megy és bankjegyeket vesz elő.

— Egyetek, testvérek. És vigyázzatok magatokra. Mert életet visszaadni én nem tudok. Aztán szótlanul ment ki a szobából.

III.

A nap átolvasztotta magát a felhők ólmosságán. Larszky haladt az utcán céltalan időtápo-

— Az Gyals, tá nyári csészán, e után végre föltű szállottunk és g felé: a sátrak s és bizony jó cserkészbot, míg dón. A táborpa már messziről é jutáns kíséretébe Feszes állásban hosszú botokat, voltunk látogatók fönn a magas l riadójt jelernek, sátrakkól és k parancsot. Egysz eszeveszetten el hől buktak vo lejtőn, épen nek Egy kis sómér kétségbeesve kur velünk jövő sóm kerite! a csapat Csakugyan lelni és diadalmo Mert kutyájuk is Az első csapaté sodik csapaté kié Közben fölé tők száján fölhan szó és a csapato előtt egy ütemre — Salom tá és ellép a másod — Salom c rá kórusban az e Aztán egyik — Hogy ér — Nagyon i — Fázta-l-e siktól. — Egy sóm büszke felület. — Kik a be — Egy bete parancsnok, — m gyunk. Megyünk tov raihoz. Mindgyik szurt cserkészbototokat zöld galyakb sással, mikor egy el az utját. Egy ő tőle alamizsnát, de dolatai messze vitt volna körülötte mi oly irtózat rángató Amint egy pill telt el mellette s jukat. Kicsi bohó t szalonok fényessé méből. Valahonnan k eléjük és a lány sz val megállította öke arccokajukat és Larszky unott nea kislány jótékonykod vább mentek, az sz — Maga sziv se szereti. Larszky ránéz zás látszott, fáradt Meghökkenk. Ezt m neki. Szólni akart, dolathán. Valami fu maga se tudta mi, járt kibuggyan belő szíve, amely úgy te rüséggel az utcára ölelt. Oly érthetetlen vlen, a sok küzdés, daskodás; az elejte

A sómérok között

Látogatás a kolozsvári sómérok sátorában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Gyula, táborhely, augusztus 18. Könyű nyári csészán, erős trappban, harmadfelőrás ut után végre föltűntek a sómér-tábor sátrai. Leszállottunk és gyalogszerrel kapaszkodtunk fölfelé: a sátrak széles fensíkon vannak felülve és bizony jó szolgálátot tesz a szöges végű cserkészbot, míg az ember fölér a kapaszkodón. A táborparancsnok, Havas József testvér, már messziről észrevette kocsinkat és két adjutáns kíséretében rohan felénk, lefelé a lejtőn. Peszes állásban megáll előttünk, átnyitja a hosszú botokat, a fölkapaszkodáshoz. Hárman voltunk látogatók. Megindulunk fölfelé. Ezalatt fönn a magas laposon, a sómér őrsvezetők riadót jeleznek, a sómércsapatok kirajzanak, a sátraktól és katonás giedába állva várják a parancsot. Egyszerre csak két apróság rohan eszeveszetteen el mellettünk. Minthacsak a földből buktak volna föl és hanyathomlok le a lejtőn, épen nekünk: majd hogy fölborítottak. Egy kis sómér és egy kis kúya. A kis sómér kétségbeesve kurjongat, jajveszékelt, integet a velünk jövő sómérestestvéreknek: fogjátok meg! kerite! a csapat kutyája! megszökött!...

Csakugyan sikerült a kis szökevényt lefűelni és diadalmenetben viszik vissza a táborba. Mert kutyájuk is van a sóméroknek. Sőt, kettő. Az első csapaté szép skót juhaskutya, a második csapaté kicsiny öle.

Közben fölérünk a táborba. Az őrsvezetők száján fölhangzik a kemény héber vezényszó és a csapatok mindegyik a maga sátra előtt egy ütemre jobbra vetik fejüket.

— Salom testvérek! — mondja dr. Fürst és ellép a második csapat előtt.

— Salom csapatvezető testvér! — zugja rá kórusban az egész csapat.

Aztán egyiket, másikat megszólítja.

— Hogy érzed magad a táborban?

— Nagyon jól, csapatvezető testvér.

— Fájtal-e az éjjel? — kérdezi a másiktól.

— Egy sómér sohse fázik! — hangzik a büszke felelet.

— Kik a betegek?

— Egy beteg sincsen. — felel a táborparancsnok, — mindannyian egészségesek vagyunk.

Megyünk tovább a második csapat sátraihoz. Mindegyik csapat sátorába földbe-szurt cserkészbotokkal van körül kerítve, a botokat zöld galyakból, virágokból font girland

sással, mikor egy remegő ráncos kéz határolta el az utját. Egy öreg, megörnyedt ember kért tőle alamizsnát, de talán észre se vette. A gondolatai messze vitték; mintha csupa vér lett volna körülötte minden és hullákon járkálna, oly irtózat rángatózott az arcán.

Amint egy pillanatra megállt, barátja jeleit el mellette és együtt folytatták tovább utjukat. Kicsi bohó teremtés volt a lány, puha szalónok fényessége ragyogott vissza a szeméből.

Valahonnán két ismerős gyerek került eléjük és a lány az ő szokott simulékonyságával megállította őket s megcsókolta maszatos arccskájukat és lesimította borzas hajukat. Larszky unott nevetéssel szemlélte a kislány jótékonykodását, úgy, hogy mikor tovább mentek, az szemrehányóan rászólt:

— Maga szivtelen, hogy még a gyereket se szereti.

Larszky ránézett. A szemében csodálkozás látszott, fáradt nézésében megrökönyödés. Meghökent. Ezt még nem mondta senki se neki.

Szólni akart, de a szó megakadt a gondolatban. Valami furcsa dolog jutott az eszébe, maga se tudta mi, csak úgy érezte, hogy mindjárt kibuggyan belőle a sirvakacagás, hogy szíve, amely úgy tele van szeretettel és keserűséggel az utcára önti mindazt, amit magába ölelt.

Oly érthetetlen lett előtte hirtelen minden, a sok küzdés, a másokért való örökös daskodás; az elejtett röpke szó belafuródott a

köti össze és a girland csak egy helyen van megezakitva. Ez a csapattábor kapuja. Ki, vagy bemenni csak ezen a kapun szabad. Az őrszentes léptekkel jár föl és alá a kapu előtt, tiszteleg és beenged a „kapun”. A második csapatnál ugyanazok a formások, mint az elsőnél.

— Salom ros-pluga! — harsog itt is az üdvözles és aztán a vezényszó: löhitparád! — oszloj! A csapat úgy ugrik széjjel, mint a vidám szöcskenyáj, ha rájuk riaszt az ember. Én félrehívom a táborparancsnokot.

— Hányan vannak az egész táborban? — kérdelem tőle.

— Hatvan sómér.

— És hogyan történik az élelmezés?

— Magunk főzünk mindent. Az a fohérsapkás sómér ottan a szakács.

— Van elég ennivalójuk a gyerekeknek?

— Ebédre huz kiló húst főzünk.

— Husz kilót! — csudálkozom én. — De hiszen akkor egy negyedkilónál is több jut egy-egy sómérra.

— Hjah! — mondja az intéző, — a jó levegő! Étvágyunk az van, hálistennek. Eleinte naponta hatvan cipő kenyeret fogyasztottunk. Mindegyik sómér egy egész kenyeret kapott egy napra. De ez is kevés volt, hát kénytelenek voltunk fölemelni az adagot. Most másfél kenyeret kapnak egy napra.

Az eső lassan szitálni kezd. Bebujunk az első csapat sátorába. Széles, nagy sátor, a földön puha szalmazsákok és egyszerű szárazság. A sátor aljában három hagedű hever.

— Zenélni is szoktatok? — kérdezem az intézőtől.

— Hogy szoktunk-e? — feleli az intéző, — minden csapatnak meg van a maga ének-kara.

A táborparancsnok beléfúj a sátrába. A második csapat énekesei jönnek.

Együtt vagyunk vagy huszan a sátorban. A kis Selig vezeti az éneket: tömzsi, jóképű fiúcska, negyedik gimnázista, a Tarbut növendéke. És egyszerű hangja van. Fölcsendülnek a szomorú, héber dalok, olykor-olykor egy riadó palesztinai induló: Sam baerec chem-dat ávót...

— Értitek, hogy mit énekeltek? — kérdezem tőlük?

— Persze, hogy értjük.

— Ebben a dalban valami Cionról van szó. Mi az a Cion, — kérdezem újra tőlük.

lelkébe, tépte, szaggatta ki belőle a párnázott melegségeket, a szent akarással misztikus erejét. A csendes, szomorú ember nem találta meg önmagát, cselekvéseinek végtelen mértje harsogott bele a gondolatába. Miért, miért volt hát minden, miért adott hát oda másoknak mindent, ami csak az övé volt. Szivtelen, kegyetlen ember lenne? De hát miért, miért dolgozott akkor másokért? Hisz nem tud érezni.

Mintha tükröt lenne előtte, magába nézett. És úgy érezte, hogy valami nagy, fölényes tudat biányzik belőle, az énnek az a biztonsága, amely ismeri a lélek cselekvéseinek a megindítóit. Mintha egy láncszemet vesztett volna el az életéből abban a véres órában, mikor először állott az üdözötték védelmére. Amikor nem nézett a lelke mélységeibe, hogy milyen az a szánalom, ami a mentőkötlet a fuldoklók felé hajtatja vele. Mikor ösztönszerűen cselekedett.

Hallgattak. Végre Larszky megszólalt. Az arcán egy vonás megrándult és vállat vont.

— Látja, erre nem gondoltam. Talán igaz van. Maga felemeli azt, aki maga előtt esik el. Maga fel akarja emelni. Én, én már észre se veszem. Én nem tudom akarni, hogy észrevegyem. Én talán csak önkénytelenül nyulnék utána. Igen, igen, bizonyosan maga a jobb. Igen, egészen bizonyos.

A szeme előtt összefolyt sok össze-vissza kép, vér, vér volt mindenütt, Ukrajna, Kiszenev, Varsó, a hullák fölött ő, a segítő, a zsidó népevezér. A szivtelen...

— Palesztina fővárosa, — hangzik a felelet.

— És mi az a Palesztina?

— Palesztina, az Erec-Jiszraél, a Zsidóország, a mi országunk.

— És milyen országunk van nekünk? — firtatom tovább.

— Köztársaság! — robban ki a kis Selig. És rögtön rá nagy zsvajgás.

— Dehogyan köztársaság... királyság... Herbert Samuel a zsidó király... a zsidó fejedelem...

Fektemben kissé megfordulok és a sátor másik végében megpillantok egy bársóny tefilimtartót.

— Imádkozni szoktatok? — kérdelem a táborparancsnokot.

A parancsnok majdnem sértődötten néz rám.

— Magától értetődik. Sachariszt, minchát és márivot. Mindig együtt. Saját előimádkozónk van: az egyik sómér.

Közben megindul a versengés a két csapat énekkara között. Mert az énekkar a legföltettebb pontja a csapatoknak, mindegyik túl akarja szárnyalni a másikat és rögtönzött gunyversekben sincs hiány. Minden elképzelhető melódiára éneklük hogy:

Első órsban énekel az énekkar

Ijedtében megindul a zivatar

Ne énekelj, ne énekelj első csapat

A sómérnak nem tesz jót az

Ha nyakába eső szakad.

A tábor szakácsa a második csapatba tartozik, mire az első csapat rögtön megbeszszolja magát — mégpedig a szakácsn, így:

Illat leng a légben de csudás

Kozmás lett ebédre a gulyás

Vágjad a szakács fejébe

Az első csapat nevébe

Haj, haj, haj.

— Apropos gulyás, — fordul k az intézőhöz. — Ki ügyel a kóser kocztra?

— A bust a falubeli ortodox mészárszékből hozzuk naponta. Főzés előtt kiszózzuk, pontosan úgy, ahogyan otthon csinálják. Tejes edény, husos edény, külön helyen van. — És ezzel kivezetett a sátorból. A táboron kívül ott volt a konyha: egy fűlabe asott tüzhely. Az egyik sátor szertárában kondérok, husos fazekak, a másik sátor mögött tejes kannák és csészék. Most vettem csak észre. Mindegyik sátron ott lobog az őrs külön kis zasztója és a sátrak falán szép, rajzolt betűkkel: „H dad Csozsi bácsi”, „Salom Csozsi bácsi”. Csozsi bácsi tudniillik nem más, mint dr. Fürst Oszkár csapatvezető testvér.

— Honnan szereztétek ezeket a jó sátrakat? — kérdezem, az intézőtől.

Sajnos, csak kölcsön kaptuk, — hangzik a felelet. Saját sátraink még nincsenek.

Alkonyodik az idő, bucsuzunk a sómértáborból.

— Sómérok! mondom nektek bucsuzóul, — hát azt tudják-e, hogy ki volt Bar-Kochba?

A kicsi sómérok fölugrálnak, egymás szavába esnek, arcuk kipirul, úgy kiabálják, csicseregik:

Barkochba... a csillag fia... a Messiás-király... a legnagyobb hős... az utolsó zsidó király...

— Salom testvérek! — kiáltom a csapat felé.

— Salom testvér! — zugják felém a sómérok.

Hazajövet, a rázós kocsin elgondolkodtam. Jó volna egyszer a kolozsvári szülőket is kihozni ide, a táborba. Hogy lássák a fiaikat jókedvben, erősen, piros-pozsgásan, esőnek, szélnek fittyet hányva, szabad ég alatt, sátrakban táborozva, éjszakánként őrségen és kacagón és zsidó és héber dalokat énekelve. Bizony, hogy akkor nem kellene a sátrakat kölcsön kérni.

Az irek teljes függetlenségét követelnek

De Valera hadüzenete — Uj harcok Felsősziléziában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, augusztus 18. Azok az okok, amelyek miatt Lloyd George olyan hirtelen elhagyta Páris most alakulnak csak ki. Angliának kétségtelenül fontos érdeke, hogy a felsősziléziai kérdés rendeződjön, de nem lehet csodálkozni azon ha főléje helyezi a maga külön problémáját: az ir kérdést. Az ir kérdés pedig most olyan krízisbe jutott, amilyenbe még az angol-ir tárgyalás megkezdése előtt sem volt. A béke nem jött létre, kilátás sincs rá, hogy létre jöjjön. Az angol javaslatot, amely pedig nagy szabadságokat biztosít az ireknek, a sionistáknak elvetették és követelik Irország teljes függetlenségét.

De Valerának Lloyd George-hoz intézett levele nem is megy bele a részletekbe, riteg határozottsággal bejelenti, hogy a megegyezés feltétele Irország teljes függetlensége.

De Valera Dublinban nagy beszédet mondott, amelyben a közvélemény elé vitte Irországot

Régi valutában becsülik föl a kincstári javakat

Mihali Tivadar miniszter nyilatkozata — Az összeírást rövidesen befejezik

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az „Uj Kelet” megírta, hogy az egységsítő bizottság tegnap délután dr. Mihali Tivadar miniszter elnökletével értekezletet tartott, amelyen leginkább a kincstári javak értékeléséről szóló miniszteri rendelet végrehajtásának módjait kellett volna megbeszélni.

A tanácskozáson jelen volt a legtöbb Kolozsváron időző reszorifónok, akik egyelőre érdemlően nem szólhattak az ügyhöz, minthogy nincsenek pontos adataik sem arról, hogy Magyarország milyen igényeket támaszt az utódállamokban fekvő kincstári bányák, kincstári bányák, huták, kohók, fűrdek, erdők, az ezekhez tartozó épületek, felszerelések stb. ellenszolgáltatása tekintetében.

Ami a Romániával szemben támasztott igényeket illeti, erről már volt szó egyszer, amikor a román likvidáló bizottság Lepadatú vezetése mellett Budapesten működött. A magyar kormány a bizottság elé terjesztette akkoriban a kincstári javak leltárát és megjelölte azt az összeget, amelyet a békeszerződésben biztosított joga alapján Romániától követelhet. Lepadatú erről a bukaresti kormánynak annak idején jelentést tett. A kormány akkoriban az összeget túlmagának találta, de a pont felől érdemleges tárgyalás nem indulhatott meg, minthogy a javak összeírása csak magyar részről történt, a román állam közegei a kincstári tehermentesítést és ingókat nem irták össze és nem ellenőrizték.

A tegnapi értekezlet tehát csak elvi jelentőségű határozatok között mozoghatott, minthogy kimutatások és összegek még nem állottak az egységsítő bizottság rendelkezésére. A bizottság úgy határozott, hogy minden egyes reszortban lévő kincstári törzskönyvek pontos adatait kiirtják, minden egyes leltári tárgyat jegyzékbe vesznek és ha ezzel elkészültek, egységes lista alapján újból megtárgyalják az ügyet.

Dr. Mihali Tivadar miniszter ez ügyben ma a követeléseket volt szives mondani munkatársainknak:

— A tegnapi értekezlet információs jellegű volt és csak azt beszéltük meg, hogy miként fogjuk összeírni a kincstári javak pontos jegyzékét. Ebben megállapodás történt, a reszorifónok haladéktalanul intézkedtek, hogy a volt magyar kincstári javakról szóló törzskönyvi följegyzések minél előbb kimentő listára kerüljenek. A lista alapján újabb megbeszéléseket kezdünk, amelyek eredményét föl fogjuk terjeszteni a kormánynak.

kívánságát és bejelentette, hogy a tárgyalások meghusultak Angliával, ami annyit jelent, hogy újból megindul a harc Irország függetlenségéért.

A népszövetség tanácsát, amelynek határoznia kell Felsőszilézia sorsáról, augusztus 22-re hívták össze. Lehetőség, hogy a népszövetség ülését el fogják halasztani, mert eddig a szükséges jelentések még nem készültek el. Bonomi olasz miniszterelnök az olasz kamarában mondott beszámolójában bejelentette, hogy a népszövetség, mielőtt határozott,

döntését közölni fogja a főtanácsal, amely a népszövetség határozatát fentartás nélkül végre fogja hajtani.

Bonomi és Della Toretta közölte még, hogy a szövetséges kormány a megegyezés értelmében két-két zászlóaljat küldene Felsősziléziába.

Oppelni jelentés szerint Felsőszilézia különböző részein megelénkültök a harcok, heves összeütközések voltak a német és lengyel reguláris csapatok között.

— Mai vagy háboru előtti értékben történni a megállapodás? — kérdeztük.

— A törzskönyvben a leltári anyag megjelölése mellett föllelhető azok értéke is. Ezt fogjuk alapul venni. Tehát a háboru előtti érvényes valutában fogunk fizetni.

Az összeírás befejezésének időpontjáról a miniszter csak annyit mondott, hogy ezt a legsürgősebben megtartják, már azért is, mert a jóvátételi bizottság budapesti működése is időhöz van kötve és ezt meghosszabbítani senkinek sem áll érdekében.

Visszaállott a magántulajdon Oroszországban?

Hoover és Nansen a nemzetközi segítőbizottság élén — Aláírják az orosz-orosz kereskedelmi szerződést

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, augusztus 18. Oroszország kétségbeesett helyzete, az éhség és a ragályok, kiszolgáltatottsága ugylátszik siettetni azt a beleő átalakulást, amelynek folyamata már nem új. Rigából érkezett távirat szenzációs hírt közöl. Szerinte a szovjetkormány rendeletet adott ki, amelynek értelmében augusztus 15-től kezdve a régi tulajdonosok joga feléled. Ez a tulajdonjognak az egész vonalon való visszaállítását jelentené. Ha a hír igaz, a magántulajdon és ezzel a tőkésrendszer visszaállott Oroszországban. A szovjetek tehát már csak politikai hatalmat gyakorolnak, a kommunizmus lényege egész Oroszországban megszűnt. Ugyanez a távirat közli azt is, hogy Pétervárot a köztivásut és a villamosvilágítás ingyenes szolgáltatása szintén megszűnt.

Az orosz segélyakció az egész világon megindult. A genfi konferencia, amely a nemzetközi segélyakciót intézi, szűkebb bizottságot küldött ki, amelynek az a feladata, hogy a segítőmunkát az összes filantrópszervezetek bevonásával megszervezze. Ennek a bizottságnak Hoover és Nansen az elnöke, kik tejhatalmu megbízást kaptak az orosz kormánnyal való tárgyalásokra és megállapodásokra. Ez a bizottság már utban van Rigába, ahol megkezdte tárgyalásait a szovjetkormánnyal. Litwinoff és Brown, Hoover megbízottja, még nem fejezték be tárgyalásaikat. A szovjetkormány azonban már most beleegyezett abba, hogy a Rigába érkezett amerikai élelmiszert az amerikaiak ellenőrzése mellett osszák szét.

Della Toretta olasz külügyminiszter az olasz kamarában bejelentette, hogy az orosz-orosz kereskedelmi szerződést rövid időn belül aláírják.

Im én a mi li, mi li? Vöim 16 ahoav, amátaj? Teljesítse minden becsületes zsidó ember kötelességét a Keren Hjeljeszódóni szemben!

PIS PUS

☆ Bródy Sándor, az új magyar regényirodalom apja, a ragyogó tollu magyar költő jelenleg Béosben tartózkodik és néhány nap előtt történt meg vele ez a kis eset. Egy bécsi autogramgyűjtő odament hozzá a kávéházi asztalhoz és autogrammot kért tőle. Sándor bá, előszedte a plajbászt és odairta a nevét. Így: Bródy Sándor, a zsidó. Ő, a par-excellence magyar költő, a modern magyar irodalom egyik legnagyobb uttörője.

✱

☆ Dr. Kecskeméti Lipót, nagyváradi rabbi, tisztelgő-kihallgatáson volt Groza miniszternél. És dr. Kecskeméti Lipót, a rabbi, a zsidó pap első kötelességének tartotta, hogy kijelentse: 6 magyar. Ő, Kecskeméti Lipót, a rabbi, a zsidó pap. Hogy 6 magyar.

✱

☆ Kinek van igaza? A magyar író zseninek, a zsidónak vallja magát, vagy a zsidó papnak, aki azt mondja magáról, hogy magyar? Egyelőre mindegy. Egyelőre csak az bizonyos, hogy Kecskeméti Lipót ugyan soha se lesz zseniális magyar író, de a mai zsidó pap hivatására is jobban ráértet Bródy Sándor, min: Nagyvárad rabbiája.

✱

☆ És akarjátok mégis tudni, hogy kinek van igaza? Figyeljétek meg a két megnyilatkozást. Bródy Sándor a maga nevéhez és a maga nevében, odairja, hogy zsidó. A maga nevében. Ehhez joga van és hiszünk az őszinteségében: hiszen a maga nevében, magáról beszél. És Kecskeméti? A zsidó pap? Az egész erdélyi zsidóság nevében jelenti ki, hogy a zsidók magyarok. Ki birta meg őt ezzel a kijelentéssel? Talán a chaszidok, akik még csak nem is esznek vele egy főtét? Vagy az ortodoxok, akik hivatalosan zsidó nemzeti alapon állanak? Vagy alán a cionisták? Senki. Mások nevében beszélt, felelősség és megbízás nélkül. Lehet hinni az őszinteségében?

✱

○ „Az Ojság” gazdát cserélt. Szennyes kicsi ujság: álhumorral, kétélű gunnyal, jobbra és balra csetintget nyelvvel, hogy tessék a zsidó felszégsgen kacagó nyálás lipótvárosiaknak és a felelőtleneknek, a kurzistáknak, akik szivesen rohögnek minden zsidózáson. Ezt a lapot valami Nagy Imre szekereltette és adta ki és nyilván jó üzleteket is csinált vele, mert annyi ostobaságot, annyi ósdi és parlagi viccet, szomorú tréfát és korlátoltságot írkált össze, hogy ez a hájfejű lipótvárosi zsidókat csakannyira elragadtatta, mint az üresfejű kurzistákat. Ebben egymásra találtak, megértették egymást és könnyetcsorgató röhejükben le is paroláztak egymással: a potrohos üzletcsinálók, akiknek hittük és vallásuk a szent pénz és a véreskezű, zsidó belekben vájkáló fehérek, akiknek az ilyen szellemi zsidóödlökés is kellett. Igaz, hogy „Az Ojság” néha maró guny lugját csapta a kurzus arcába. de annak olyan vastag a bőre, olyan rövid a látása és olyan szük az agyveleje, hogy a marólug marását se érezte. „Az Ojság” új gazdát kap, a régi egymillió magyar koronáért viccelte át az ujnak. Nagy Imrének, aki sok ezrest viccelt ki „Az Ojság”-ból, ez a legsikerültebb tréfája. „Az Ojság” tehát új és nyilván avatott kezekbe kerül, mely szintén érti majd a módját, hogyan kell mellbe vágni, rohögésre acsarni a jámbor olvasót és a telt erszénnyel hogyan lehet rajta kacagni. Nincs baj. Pesten nem lesz szellemi éhínség, mert „Az Ojság” továbbra is kellemes külsőben és hüzsös tartalommal meg fog jelenni. Ez a szellemi táplálék hozzá tartozik a kurzus szellemtelenségéhez és barbárságához. Az Ojság egyútt fog jobblétre szendertülni a kurzussal. Ki tudja érdemes volt-e még egymillió magyar koronát adni érte?

Tudja-e már Ön a Tarbutnak?

Az erdélyi

Kik vándorok — Hetvenez lád letelepti

— Az

Az erdélyi dulathoz érkező tolytatott tárgya létesítendő erdélyi a Jezreel sí boocsáson rendezte Achuzatársaság diumban vannak igazgató rövides augusztus 28-án végleges megállapáság nevében.

Az örökbér bérösszeg a föld (h ldanként félm a felszerelési kö tutejdonképen remítás szerint egy léséhez szükség kizsállással és 15 ezer leiba ke egyéb gazdasági számítani. Tiz m ban vásárolva cí munkás felében 36 ezer lei. Össz ruházásokra kö más kisebb költs szükséges.

A vasárnap tendő Achuzatársaság, akik még nem menni Palesztin kell tenniük, hog leível feltétlenül az összeg készpé cikkeken van-e társaság úgy hisz ban bevezethető nek Palesztinba téséből fennmarra szükséges tőke je

Az Achuzatársaság ismételtén és ny kat, akik az idén vasárnap gyűlés kötelező nyilatko N. A. konferenci számára tud föld

A magyar csapatok

— Az U

A baranyai egyéb, mint nev kurzus ellen, am szűnését követő mindig ugyanoly megtelő rendszer ranya demokratik azocban, amely ságogai alapján reakció bevonulás atra az időre kito rikus rendszer v becsült lépésevel saságot, hogy ez előtt a demokra ragaszkodását. A nek csak demor hatalmak ragaszo A mai tavira tt közöljük:

Georg Pécs, aug. 1 mány képviselői missziókat a ti vies ezredes szerb

Az erdélyi Palesztina-kolónia megalapítása

Kik vándorolhatnak ki már ősszel? — Hetven ezer leiba kerül egy család letelepülése — A vasárnapi Achuza-gyűlés

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az erdélyi Achuza-mozgalom döntő fordulatához érkezett. A Zsidó Nemzeti Alappal folytatott tárgyalások, hogy egy Palesztinában létesítendő erdélyi kolónia megalapítása céljából a Jezreel síkságon nagyobb földterületet bocsásson rendelkezésére örökbérleti alapon az Achuza-társaságnak, a legaldrehaladottabb stádiumban vannak és Paneth Hermann ügyvezető igazgató rövidesen Karlsbadba utazik, hogy az augusztus 28-án összehívott N. A. kongresszuson végleges megállapodást kössön az Achuza-társaság nevében.

Az örökbérlet feltételei szerint az évi bérösszeg a föld értékének három százaléka (haddanként félháza buzának felel meg). Csak a felszerelési költségekkel kell a telepedőnek tulajdonképpen rendelkeznie. Hozzávetőleges számítás szerint egy 15 holdas gazdaság felszereléséhez szükséges: két tehén, itt megvéve, szállításával és felévi takarmánnyal körülbelül 15 ezer leiba kerül. Szeker, éke, borona és egyéb gazdasági eszközökre 10 ezer leit lehet számítani. Tíz méterháza vetőmag Palesztinában vásárolva circa 2000 leiba kerül. Három munkás feléven át havi nyolc font fizetéssel 36 ezer leit. Összegezve a legszükségesebb beruházásokra körülbelül 63 ezer, utazási és más kisebb költségekkel összesen 70 ezer leit szükséges.

A vasárnap délután három órakor tartandó Achuza-gyűlésen tehát mindazon tagoknak, akik még ebben az évben akarnak kimenni Palesztinába, kötelező nyilatkozatot kell tenniük, hogy november elsejéig a 70 ezer leivel feltétlenül rendelkezni tudnak. Hogy ez az összeg készpénzben, vagy pedig felszerelési cikkekben van-e meg, nem fontos. Az achuza-társaság úgy hiszi, hogy az Erdélyben olcsóbban bezereshető élő és holt felszerelési cikkek Palesztinába való szállításából és értékesítéséből fennmaradó nyereség a beruházásához szükséges tőke jelentős részét fogja fedezni.

Az Achuza-szövetkezet igazgatósága tehát ismétálatlan és nyomatékosan felhívja mindazokat, akik az idén óhajtanak kivándorolni, hogy a vasárnapi gyűlésen minden körülmények között kötelező nyilatkozatot tegyenek erre, mert a N. A. konferenciára utazó delegátus csak ezek számára tud földet lekötöni.

A magyar csapatok utban Pécs felé

Az antant a kiűrités mellett — Magyar csapatok Barcsra és Báltaszéken

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A baranyai ügy alapjában véve nem egyéb, mint heves tiltakozás a magyarországi kurzus ellen, amely a proletárdiktatura megszüntetését követő harmadik esztendőben még mindig ugyanolyan heves bosszúról vezetett, megfőtöl rendszer, mint az első időben. Baranya demokratikus polgársága és munkássága azonban, amely a Károlyi-forradalom szabadságogai alapján rendezkedett be, irózik a reakció bevonulásától és a csatlakozást szeretné arra az időre kitolni, amikor a kurzus demokratikus rendszer váltja fel. Egy végső kétségbeesett lépésével kikiáltotta a baranyai köztársaságot, hogy ezzel is dokumentálja külföld előtt a demokratikus szellem iránt érzett ragaszkodását. A jlek szerint ennek a lépésnek csak demonstratív jellege van, mert a hatalmak ragaszkodnak az átadáshoz.

A mai táviratokat érkezésük sorrendjében közöljük:

Georgevics és Gosset kijelentései
Pécs, aug. 18. (R. T. I.) A jugoszláv kormány képviselői ma tárgyalnak az antant-missziókkal a kiűritési módozatokról. Georgevics ezredes szerb katonai parancsnok kijelen-

tette, hogy kormányától semmiféle parancsot még nem kapott a kiűritésre. Gosset ezredes, a kiűritési bizottság elnöke viszont kijelentette, hogy a magyar csapatok augusztus 20-án bevonulnak Pécsre.

A nagykövetség tanácsa a kiűrités mellett

Páris, augusztus 18. (RTI.) A nagykövetség tanácsa tegnapi ülésén foglalkozott a baranyai köztársaságról érkezett jelentésekkel és jegyzéket intézett Belgrádba, amelyben emlékeztetvén a jugoszláv kormányt e tárgyban már előbb hozzá intézett jegyzékére, felszólítja, hogy Baranyát az előzetes intézkedések értelmében feltétlenül őrítse ki.

Junktim Nyugatmagyarországra és Baranya között?

Bécs, augusztus 18. (RTI.) Itteni politikai körökben meg vannak győződve, hogy az antant feltétlenül ragaszkodik fog a trianoni békeszerződés érvényesítéséhez a baranyai kérdésben. Azt hiszik különben, hogy a kisanant sem támogatja a pécsi mozgalmat, mert a maga részéről kerülni akar mindent, ami az ellentétet Magyarországgal élesíthetné.

Az osztrák politikai körök annál is inkább óhajtnak a baranyai kérdést Magyarország javára kedvező és gyors elintézését, mivel junktimot látnak Baranya és Nyugatmagyarország között és attól tartanak, hogy ha Magyarország Baranyában nehézségei lennének, úgy viszont Nyugatmagyarország átadása sem menne simán.

Barcsra és Báltaszékre bevonultak a magyar csapatok

Budapest, augusztus 18. (RTI.) Barcsra és Báltaszékre ma bevonultak a magyar csapatok. Somogy és Tolna vármegyék megszállott részei a holnapi nap folyamán felszabadulnak.

Déter király temetése

Sándor régens Belgrádba érkezett — Augusztus 26-án lép a trónra

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Belgrád, augusztus 18. Péter király halála mély részvétet keltett nem csak a jugoszláv birodalomban, a kisanant államában, hanem a nyugati országok népében is. A francia és angol sajtó az őszinte rokonszenv hangján parentálja el Péter királyt. Érdekes, hogy az angol sajtó, amely Péter trónfoglalása alkalmával a legnagyobb ellenszennvel irt róla, most résztvevő, meleg hangon ír. A megfűresedett tront ifjabb fia, Sándor régens herceg foglalja el. A trónörökös voltaképpen György herceg volt, — féktelen és indulatos férfi, — akinek még a világháború kitörése előtt a volt monarchia elleni magatartása miatt kellett lemondania trónjáról. A trónörökös akkor öcse, Sándor herceg lett, akit a világháború alatt régenshercaggé neveztek ki és aki agg és beteges atyja helyett gyakorolta az uralkodói jogokat.

Sándor szerb régensherceg az ellene tervezett merénylet után, megrendült egészségi állapota helyreállítására, külföldre utazott. Legutóbb Párisban volt, ahová nyilván azzal a céllal ment, hogy találkozzék bátyjával, Györggyel és vele elintézzze békésen a trónörökös kérdését. Péter király halálának híre Párisban érte a régensherceget. Mihelyt megtudta a gyászos hírt, visszautazott Belgrádba, hogy atyja temetésén résztvehessen. Az elhunyt király temetése királyi gyászpompával fog végbemenni. Péter holttestét augusztus 22-én Topolára szállítják, ahol a Karagyorgyevicsok családi sírboltjában helyezik el. Péter temetésén a kisanant államai rendkívüli kiküldöttekkel képviseltetik magukat.

A minisztertanács proklamációt adott ki, amelyben közli, hogy az uralkodói hatalmat Sándor régensherceg trónralépéséig gyakorolni fogja. A skupstinat 26-ra összehívták, akkor fogja Sándor herceg letenni az uralkodói esküt és szel elfoglalja a Karagyorgyevicsok trónját.

HIREK

AZ UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Zs. H. Sz.	558

Mesélek nektek

Roppant nagy csöndbe zibbadt a mindenség. Sorsot osztott az isten és emberben, általában, virágban jövő életének félelme reszketett. — Nektok — szólt az Édenkert fához az isten — ez lézzen a sorsotok: rügyre hasad a hajdástok és gyümölcsöt hoz.

A fák és a cserjék zugni kezdtek. A végzést igazságtalannak érezték és tiltakoztak ellene. — Uram — forrt ki egyikükjükből az ellenzés — ez nekünk nem elég. Minden más teremtetett lénynek elég lehet egy küldetés is. Mert ami az életben a legszebb: a mozgás szabadságából bőségesen kaptak. De minket röghöz csomózott, sziklához kötött a te kezéd. A mi lábunkat a földbe ágyasztad. Idegen világokba csak a sóvárgásunk szállhat, barátaink felé csak ágainkat tárhatjuk ki, gyermekeinkre csak hervadó leveleinket szórhatjuk. Jönnek a tavaszok és mi nem mehetünk elébe, ünnepi táncot lejtve. Jönnek a viharok és mi nem futhatunk előre. Mozdulatlanságra kárhoztattál minket: nem igazságos, hogy nekünk csak a termékenységét szántad. Ismerjük az ember önzését, ha nem szolgálunk neki örökös terheléssel, akkor jaj nekünk. Légy igazságos, uristenünk és engedd, hogy ne csak gyümölcsünk miatt keresse barátságunkat az ember, hanem egyéb kívánságunk miatt is.

— A kívánságotok — felelt az Ur — nem igazságtalan. De jól ügyelgetek arra, amit mondotok. Minden jót rossz is jár. Azért ami megmagasztal, megáldás jár; a dicsőségért szégyen, a gazdagságért szegénység. — Vállaltuk — kiáltották a fák egyhanguan. — Az Ur körülmézt és rámutatott az egyikre: — Bölcsöt faragjanak a törzsedből. Hősök, tudósok és megváltók te benned álmódják első álmukat. Meg vagy ezzel elégedve? — A bölcsesség rázta meg izmos ágait és azt mondta: — Meg. Ez épen nekem való hivatás. — Akkor hát így lesz. Bölcsöt faragjanak belőled, aztán meg koporsót. Most egy másik felé intett az isten. — Belőled palotát építsenek a gazdaqok. Meg vagy ezzel elégedve? — Meg. Erre büszke lehetek. — Büszke azért ne légy, mert a rábszolgák kunyhóit is te belőled építik. — A harmadikról így szólt a végzés: — Szép erős ágaid vannak, a főpapok pásztorbotját azokból messék. De ne kevélykedj, mert bot kell a koldusnak is és az azt a te törzsedről vágja le. — Aztán sor került a többire is. És mindegyik kettős végzetre ítéltetett. Aki méltónak találtatott arra, hogy fájából bírói széket desoljanak, az mingyárt kénytelen volt magára venni a deres szegyenét. A katedra sorsa összefonódott a kereszt sorsával, a fánya sorsa a virgácsolással, amellyel embereket marcangolnak. — A sorsosítás végéhez közeledett. Még csak a csipkebokor volt hátra. Gyönyörűségétől és félelemtől borzongott, de erős akaratok forrtak benne. Az utolsó legutolsójának áldta őt meg a végzet, megmagasztalást fog majd követelni az istentől.

Előrehajolt és így szólt: — Uram, kicsinynek teremtetél és gyümölcstelennek. Kín és szégyen az életem, mert még azok is megeszfolnak, akik testvéreim volnának. Érzem, hogy ezért kárpótlást érdemlek. Kérlek uram, ha bölcsönél, palotánál, főpapi botnál, bírói széknél nagyobbat is szántál az emberiségnek, akkor engedd meg, hogy azt áldásként tőlem kaphassák. — Nagy világosság áradt meg az isten szeméből, mikor így szólt: — Legyen. Te benned fogok megnyilat-

magyar regényirogyar költő jelenleg nap előtt történt si autogramgyűjtő hoz és autogram-edte a plajbásztát és dor, a zsidó. Ő, a modern magyar io-

nagyváradi rabbi, a miniszternél. Es a zsidó pap első jelentése: 5 magyar zsidó pap. Hogy 6

magyar író zseninek, y a zsidó papaak, magyar? Egyelőre nyos, hogy Kecské zseniális magyar sára is jobban ráér rad rabbi.

ni, hogy kinek van gyilatkozast. Braty aga nevében, odairja, ehhez joga van és en a maga nevében, A zsidó pap? Az elenti ki, hogy a g öt ezzel a jelenenik még csak nem is az ortodoxok, akik on állanak? Vagy ok nevében beszelt, ehét hinni az őszin-

erélt. Szennyes kicsi ral, jobbra és balra k a zsidó felszégse-mak és a felelőtlenek-en rohögnek minden Nagy Imre székesz-üzleteket is csinált nyi ósdi és parlagi oltságot írkaít össze, sidókat csakannyira kurzistákat. Ebben egymást és könnyet-láztak egymással: a hitük és vallásuk a ó belekben vájkáló emi zsidóöldöklés is néha maró guny de annak olyan vastag van szük az agyveleje, rezte. „Az Ojság” magyar koronáért nek, aki sok ezrest legsikerültebb tré-rlván avatott kezekbe a módját, hogyan csarni a jámbor ol-an lehet rajta kacagni lellemi éhínség, mert es külsőben és bü-ni. Ez a szellemi szellemtelenséghez egytt fog jobblétre adja érdemes volt-o adni érte?

Turbulnak?

kosni az embernek. Dehát születték ki a törvény és meghalni is te benned fog.

Es sok-sok esztendő után a csipkebokorban nyilatkozott meg a Törvény. Es a csipkebokor lángolt, de nem égett el.

Es sok-sok esztendő után máglyát raktak a csipkebokor fájából és rávetették a Törvényt, hogy elégjen. De a Törvény nem égett el.

Es sok-sok esztendő után megint raktak máglyát a csipkebokorból és vértanúkat vetettek beléje.

A csipkebokor ég fel, emelte izzó korjait és zokogott:

— Uram, ezt a szégyent már nem bírom el.

Es a csipkebokor ekkor elégett.

u. p.

— A Nemzeti Alap kimutatását technikai okok miatt csak a jövő héten közöljük.

— Dr. Gaster Kiscenowben. Kiscenowból jelentik, hogy Gaster főrabbi vasárnap érkezett Beszarabia fővárosába, ahol nagy fogadtatásban részesült. A főrabbit az állomáson a nagyszámu zsidóságon kívül a katonai és polgári hatóságok is fogadták.

— A Jehudit művészestélye. Mint ismeretes, a Jehudit tervezett nagy művészestélyét az egyesület vezetője technikai okokból kénytelen volt észre használni. A nehézségeket sikerült elhárítani, a művészestélynek legnagyobb részét beszerezték és tekintettel arra, hogy a táncpantomim eredeti zenéjének partitúrái is elkészültek, a művészestély rendezésének munkája, most újult erővel indult meg.

— A Jehudit művészestélye. Mint ismeretes, a Jehudit tervezett nagy művészestélyét az egyesület vezetője technikai okokból kénytelen volt észre használni. A nehézségeket sikerült elhárítani, a művészestélynek legnagyobb részét beszerezték és tekintettel arra, hogy a táncpantomim eredeti zenéjének partitúrái is elkészültek, a művészestély rendezésének munkája, most újult erővel indult meg.

— Telefonösszeköttetés Lengyelországgal. Bukarestből táviratozzák: Lengyelországgal a telefonforgalom a tegnapi napon megkezdődött.

— Előléptetések a CFR.-nél. Miatán az 1920-21. évi állami költségvetést már megszavazták, november elejére a CFR. személyzet előléptetése várható. Az üzemvezetőség rövidesen összeállítja az előléptetésre igényjogosultak névsorát, amelyet a bukaresti vezérigazgatóság fog jóváhagyás végett felterjeszteni. Ebből az alabomból az inkvadralás megjavítására is sor kerül. Sokan vannak ugyanis a CFR.-nél, akiket bár magasabb kvalifikációval rendelkeznek és a MÁV.-nál nagyobb rangban voltak, méltánytalanul inkvadraláltak sok új alkalmazottal szemben.

— Holttész a strandon. Tegnap délután egy négy hónapos kislány hulláját vetette partra a strand szűrőgátjánál a víz. A helyszínen megtartott vizsgálat szerint a csecsemő valószínűleg bűncselekmény áldozata lett. A nyomozást ezirányban megindították.

— Zsidó kultura Litvániában. Kovnából jelentik: Az itteni zsidó hitközség jelentése nagy haledást mutat a zsidó oktatás terén. A hitközség égisze alatt ötféle iskola működik. Az Achudath talmudiskolái, a Tarbut és a Kulturliga héber iskolái.

— Héber könyvkiadóvállalat Konstantinápolyban. Konstantinápolyból jelentik: Bielik héber költő több zsidó előkelőséggel tárgyalást folytat egy héber kiadóvállalatról. A kiadóvállalat székhelye Konstantinápoly lenne.

— Általános sztrájk Konstantinápolyban. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy ott kitört az általános sztrájk. A gyárak és a kisüzemek is beszüntették a munkát.

— Az új ércaprópénz. Hirt adtunk arról, hogy a kormány 20 millió lei értékben ércaprópénzt veretett Svájcban. Az új aprópénz egy része — mint Bukarestből jelentik — a jövő hét folyamán érkezik meg, a többi pedig szeptemberben. Az új aprópénz kibocsátásakor a most forgalomban levő 50 és 25 banis papírpénzjegyeket bevonják. Az új pénz fehérre van lakkozva és valamivel súlyosabb az alumíniumnál: az 50 banisok 1 1/2, a 25 banisok 1 gram súlyúak.

— Ismét letartóztatott két jugoszláv kommunista képviselőt. Belgrádból jelentik: A kormány intézkedésére ma ismét letartóztatott két mandátumát megfosztott kommunista képviselőt.

— A dohánytermelés Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A dohánymonopólium megszüntetése óta a dohánytermelés iránt nagy az érdeklődés. Az utolsó két évben a zsidók különös figyelmet szenteltek a dohánytermelésnek. Egyesek energikus tevékenységgel folytán nagy dohánygyár építését kezdték meg. A dohánytermelés általában kielégítő.

— Zsidó rendőrség Tel Avivban. Jaffából jelentik: A zsidó rendőrség felállítását Tel Avivban nagy pompával ünnepelték meg. A rendőrség husz emberből áll, parancsnokuk egy Alperin nevű tiszt.

— Gyógyszereszek tiltakozó gyűlése. Temesvárról jelentik: Az erdélyi és bánáti gyógyszerész-szövetség tegnap Murgo kolozsvári gyógyszerész elnökletével kongresszust tartott, amelyen hatvan város gyógyszerészei képviseltették magukat. Elhatározták, hogy tiltakoznak a betegségszűzők által felállított gyógyszerárak ellen és mert az egyes városokban újabb gyógyszerárrendeléseket hoznának ki, még akkor is, ha a létszám már be van töltve.

— Leégett a brailai prefektúra. Brailából jelentik: A prefektúra palotája ma teljesen leégett. A tűz oka ismeretlen.

— A Ceire Cien Világszervezet kolozsvári helyicsoportja a hó 20-án, szombat délután 5 órakor a neolog-iskola imatermében előadást tart. — Tárgy: A zsidó néprétegek produktivitása Palesztinában és a Galutban. Előadó: Gárfinkel Mihály.

* Igazi meatermü, ahogyan Czinknél ruhát festenek és tisztítanak. Gyár: Kolozsvár, Dézsma-u 7. (1205)

* Maribadi porcellánárú. Blindszörfprésselt üvegáru és csészék táblázatba érkezett nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 18.

Utólevelek. A lapunkhoz és bármely más bukaresti lapunkhoz küldött utóleveleket a szerkesztőség fogadja. — „RESOLAMA” Főtr. 4. I. omelet

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Önista, Nagyenyed. A kis balkáni államok nemzeti aspirációi 1870-ben kezdtek kibontakozni a nemet győzelem nyomán. Oroszországban megalakult a Szlav Népek Jóléti Bizottsága és 1872-ben Ignátjev orosz követ már megindította az első lépést a felszabadulás felé. Kiszökölte, hogy a bolgárok Konstantinápolyban egyházi függetlenséget kapjanak és a görög patriárchátus protektorátusa alól felszabaduljanak. 1876-ban, — mint ismeretes — a cserkészek erőszakoskodásai miatt a bolgárok föllázadtak és a lézadást a szultán basibozukjal — rablógyilkos bandák — irtózatossággal kegytelenséggel verték le. A szerb szabadságharc kimenetele is attól a nemzeti felbuzdulástól függött, mely két évvel előbb indult meg teljes erővel. Orosz beavatkozása és Anglia ügyes diplomáciája következtében a harcok után megalakult a szerb állam, amely ugyan faji és felekezeti egyenjogúsítást ígért, a berlini kongresszuson mégis Gorcsakow, Oroszország képviselője kijelentette, hogy a Szerbiában lakó zsidóság számára nem adható meg az egyenjogúsítás, mert különbséget kell tenni a nyugati és keleti zsidók között. A kongresszuson e kijelentésre föllállott Waddington és a következőket mondotta: — Ha Szerbia be akar lépni az európai államok családjába, akkor vállalnia kell azokat az elveket is, amelyek minden európai állam szociális szervezeteinek alapját adják.

Ez a kijelentés nem annyira Szerbiának szült

akkoriban, mint inkább magának Oroszországnak, amely az „európai államok családjához” számított magat, azonban ezt a kardinális pontot mégsem tartotta be. Gorcsakow kancellár egy szót sem szólt, ami azt jelentette, hogy a zsidóság kívánsága, amelyet az Alliance terjesztett elő, a kongresszus honóráni kívánja és nyugodtan lehet törvénybe iktatni az egyenjogúsítást. A szerb állam becsületesen be is tartotta ezt a kötelezettséget. A kisszámu levantei zsidóság, amely az állam területén lakott, beigazolta, hogy érdemes az európai szabadságjogokra, minthogy hű állampolgárok voltak és nagyszerű támaszai az ujonnan alakuló szerb társadalomnak. A zsidók ritusa különbözött és ma is különbözik a német-francia zsidóság szertartásaitól. A szefárd hitközség élén Alkalay rabbi áll, akinek az udvarhoz való barátságos viszonya közismert. A háboruban a zsidóság teljes mértékben kivette a maga részét.

Glück M. Szilágyesek. Az orvoskari dékani hivatalban az erre vonatkozó hirdetmény még nem jelent meg. A szigorlatok valószínűleg szeptember második felében kezdődnek meg.

Hegyesi A. Lugos. Kérjük a lefoglalt pénz kiadását az állambiztonsági főfelügyelőségtől (Cluj Calea Dorobantilor No. 38), ha ez eredménnyel nem jár, úgy indítsanak ügyvéd után a lefoglaló hatóság ellen rendes polgári keresetet. Mi más ilyen esetekről nem tudunk.

Hermann H. Ditró. Internátus nincs. Prospektusért 30 lei előzetes beküldésével a Tarbut gimnázium igazgatóságához Cluj, Reg. Ferdinand 48 címre tessék fordulni.

„Asztaltársaság” Abrudbánya. Lapunkban ilyen vagy ehhez hasonló lista nem jelent meg. Fényes László soha sem volt zsidó, ősrégi református családból származik. Jászi Oszkar telekezeteknél, apja zsidó volt. Hogy ő, vagy még apja lépett-e ki a felekezetből, nem tudjuk.

KÖZGAZDASÁG

Épületfa-kereshedeimünk válsága

A lengyel faipar előnyös helyzete Romániában — Nem tudunk exportálni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Küszöbön áll a gabonakivitelünk eltekintve. Leromlott valutánk megjavításához másodsorban kétségtelenül faiparunk járulhat hozzá számottevő feleslegének kivitelével. Ebből a szempontból pedig főleg az épületfa-exportra gondolhatunk, amely háboru előtt is egyik legfontosabb exportcikkünk volt. Erdély és a régi királyság egyesítése óta épületfa-termelésünk annyira fokozódott, hogy megfelelő gazdálkodás mellett bármely konkurens állam faiparával fölvehetnők a versenyt.

Faiparunk azonban sajnálatos módon ma oly helyzetbe került, hogy erre nem lehetnek kedvező kilátásaink. Exportálható épületfa-készletünk ma közel négymilliárd lei értéket képvisel. A vasuti forgalom nehézségei azon-

Ssensációs kedvesmény! Négy hónapig szeptember 1-től december 31-ig kapja az UJ KELETET és ingyen ajándékképpen az UJ KELET ÉVKÖNYVÉT, melynek boltiára 50 lei less, ha beküld 120 LEI előfizetési díjat. Ne mulassza el ezt az alkalmat és fizesse elő a legolcsóbb, legtartalmasabb napilapra: az UJ KELET-re

ban az exportra különböző vasuti á pedig a galaci kikötő magasan megáll nem lehet külföldi előállítási és egyéb őrzés — oiy maga bírja el a köbméte kiviteli illetéket és viteli illeték, 50 is olyan magas, h épületfa háboruelő

Hogy ez a h legjobban az bizony nagykereskedők, akik fel a román k bonyolítására, most tanúsítanak fakeresket Trieszbe tetté 60-70 leivel olcsó ből és Karinthiábó

A kormány törődőmségét leghan az a mód, aho kedik a romániai kedők ugyanis, a valutájával dolgozó behozatali díjkat valutáért a román helyzet tehát az, kedelem a legsúlyosmany egy konkurren

Bizonyos, hotozan teszi, de ez a hivatott körök n dest erie a kérdés azonnali intézkedé faipar válsága súly get. Ezt a helyzete még ideig-óráig b lesznek fizemeiket megszüntetetés esete körökben már eok mint 800 ezer mu kereset nélkül.

Szabad a Monitorul Oficial kereskedelemügyi amely a kaskava Ezt a sajtót az 19 tudvalevőleg a ki mazza, átírták a k a III. tabellába.

Nemzetköz Washingtonból jele pénzügyi körökben gresszus összehív nak az lenne első bizottsággal egyet sának módozatait

Amerikából újabb román kapott. Galacból ban nagy román Amerisából a Banc gonokat a kikötőbe alá helyezték. A s restbe továbbítják.

Bukarest, aug font sterling 285-290 frank 13-13.50, Olas dollár 80-80.50 arar 8-8.25, magyar —, Napoleon —, 1.80-1.85, török lira

Zürich, aug. 18 Amsterdam —, N Páris 4575 —, Milano hága 97 1/4, Stocholm —, Prága —, Buenosayres —, V kor. —.

Budapest, aug. 1390, leva —, d 2965-2980, márka 4 kor. 36 1/2-37 1/2, ruba —, szokol 445-45 15 1/2-16 1/2, napoleon Bécs, aug. 18. Le —, francia frank 8 forint 32 3/4, — an ko 2551, norvég koron

nak Oroszországnak, ladjához* számított pontot mégsem tar egy szót sem szolt, bság kívánsága, ame a kongresszus hono het törvénybe iktatni am becsületesen be A kisszámú levantei letén lakott, beiga i szabadságjogokra, tak és nagyszerű táb társadalomnak. A ma is különbözik a saítól. A szefárd hit akinek az udvarhoz ert. A háboruban a e. A maga részét.

orvoskari dékani hi irdetmény még nem szinüleg szeptember a lefoglalt pénz ki elgyelőségét (Cluj ez eredménnyel nem a lefoglaló hatóság Mi más ilyen esetek

átus nincs. Prospek vel a Tarbut gimná Ferdinand 48 címre

ya. Lapunkban ilyen jelent meg. Fényes régi református csar felekezetenkívüli, még apja lépett e ki

ASAG

nk válsága yös helyzete tuduns ex-

ójától — akivitelünktől el megjavításához faiparunk járulhat k kivitelével. Ebből z épületfa-exportra előtt is egyik leg Erdély és a régi ületfa-termelésünk felelő gazdálkodás állam faiparával

alatos módon ma ce nem lehetnek tálható épületfa- illiárd lei értéket nehézségei azon-

besemény!

apig

ember 31-ig LETET és

n

KELET

ek boltiára

d 120 LEI

e mulassza

fizessen elő

rtalmasabb

KELET-re

ban az exportra készen álló faanyag egy része különböző vasuti állomásokon fekszik, másrésze pedig a galaci kikötőben van felhalmozva és a tulajdonos megállapított kiviteli illetékek miatt nem lehet külföldre vinni. Az épületfaanyag előállításai és egyéb költségei: fekbér, kiséret, őrzés — oly magasak, hogy semmiképpen sem bírja el a köbméterenként megállapított 45 lei kiviteli illetéket és 5 lei komissziós díjat. A kiviteli illeték, 50 lei köbméterenként egymaga is olyan magas, hogy meghaladja egy köbméter épületfa háborúelőtti árát.

Hogy ez a helyzet mennyire tarthatatlan, legjobban az bizonyítja, hogy azok a külföldi nagykereskedők, akik régebben tömegesen kereszték fel a román kikötőket nagyobb vételék le-honyolítására, most semmi érdeklődést nem tanúsítanak fakeskedelmünk iránt. Székhelyük Triesztbe tették át, ahol köbméterenként 60—70 leivel olcsóbban jutnak áruhoz Bosznia-ból és Karintióból.

A kormányknak e téren tanúsított nem-törődőmségét legsúlyosabban bizonyítja azon-anban az a mód, ahogyan a lengyel faipar terjesz-kedik a romániai piacon. A lengyel fakesre-kedők ugyanis, akik otthon Európa legrosszabb valutájával dolgoznak, megfizetik a nem magas behozatali díjkat és áruikat lényegesen jobb valutakért a romániai kikötőkben értékesítik. A helyzet tehát az, hogy míg a román fakesre-kedelelem a legsúlyosabb válsággal küzd, a kor-mány egy konkurrens faipart részesít előnyökben.

Bizonyos, hogy ezt a kormány nem tudá-tosan teszi, de ez a példa is bizonyítja, hogy a hivatott körök nem fordítanak kellő érdeklő-dést erre a kérdésre. Már pedig ezen a téren azonnali intézkedésekre van szükség, mert a faipar válsága súlyos következményekkel fenye-got. Ezt a helyzetet a nagy favállalatok is csak még ideig-óráig bírják el, aztán kénytelenek lesznek üzemeiket megszüntetni. Általános üzem-megszüntetés esetén pedig — ameyről szak-körökben már sok szó esik — nem kevesebb mint 800 ezer munkás és hivatalnok maradna kereset nélkül.

Szabad a kaskavál kivitele. A Monitorul Oficial augusztus 16-i 107. száma a kereskedelemügyi miniszter rendeletét közli, amely a kaskavalsajt kivitelét szabaddá teszi. Ezt a sajtót az 1920. I. exporttáblából, amely tudvalevőleg a kivitelől elzárt cikkekkel tartal-mazza, átírták a kivitelre bocsátott áruk sorába a III. táblába.

Nemzetközi pénzügyi kongresszus. Washingtonból jelentik, hogy ottani hivatalos pénzügyi körökben nemzetközi pénzügyi kongresszus összehívását tervezik. A kongresszus-nak az lenne első feladata, hogy a leszerelő-bizottsággal egyetértőleg a valuták stabilizálá-sának módzatait megbeszélje.

Amerikából a Banca Nationala újabb román pénzjegyszállítmánya-t kapott. Gulaeből jelentik, hogy oda a napok-ban nagy román pénzjegyszállítmány érkezett Amerikából a Banca Nationala címére. A va-gonokat a kikötőben erős katonai felügyelet alá helyezték. A szállítmány: rövidesen Buka-restbe továbbítják.

Valutapiac:

Bukarest, aug. 18. Márka 94—95, leva 70—72, font sterling 285—290, francia frank 620—630, svájci frank 13—13.50, Olasz líra 3.35—3.34, dracma —, dollár 80—80.50 arany —, ezüst —, osztr. kor., 8—8.25, magyar korona 24—25, szokol —, Napoleon —, lengyel marka 3.80—4, dinár 1.80—1.85, török líra —, cseh korona 100—102.

Zürich, aug. 18. Bukarest 725—, Berlin 695—, Amsterdam —, Newyork 594—, London 2163—, Páris 4575—, Milano —, Brüsszel —, Kopen-hága 97 1/2, Stockholm 123—, Krisztiania 77 1/4, Madrid —, Prága —, Budapest 155—, Zágráb 350—, Buenosayres —, Varsó 25—, Bécs 72—, osztr. leb. kor. —.

Budapest, aug. 18. Lei 470—480, font ster. 1370—1390, leva —, dollár 370—380, francia frank 2965—2980, márka 447—457, líra 1580—1610, osztr. kor. 36 1/2—37 1/2, rubel 46 1/2—47 1/2, svájci frank —, szokol 445—455, dinár 835—845, lengyel marka 15 1/2—16 1/2, napoleon —.

Bécs, aug. 18. Lei 1277 1/4, dollár 1638, beiga frank —, francia frank 8005, svájci frank 175 1/4, holland forint 323 1/4, dán korona 170 1/4, jugoszláv korona 2351, norvég korona 134 1/2, svéd korona 217.70

szokol 1244, leva 860—, líra 4440—, márka 1236—, lengyel marka 43—, font sterling 37.90, rubel —, magyar korona 278—.

Prága, augusztus 18. Lei 102.75, dinár 189 1/4, márka 98 3/4—, leva 87 1/2—, svájci frank 1418 1/2, norvég korona 1094 1/2, dán korona 1864 1/2, svéd korona 1784 1/2, líra 858—, francia frank 647 1/2, font sterling 805—, dollár 83 1/2, osztr. kor. 777 1/2, beiga frank —, lengyel marka 280, holl. for. 2574 1/2.

Berlin, aug. 18. Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 1088.90, Kopenhága 1868.60, Stockholm 1775.70, Helsingfors —, Róma 359.60, London 304.15, Newyork 88.41, Páris 647.35, Zürich 1416.05, Madrid —, Bécs 988, Prága 101.45, Budapest 2207, Bukarest 108—.

SPORT

Retschury Kolozsváron

Biraskodik a Haggibbor—CFR vasárnapi mérkőzésén

— Az Uj Kelet munkatársától —

Erdély sport iránt érdeklődő közönsége is bizonyára jól ismeri, ha csak hírből, Retschury Henriket, az Európaszerte híres osztrák footballbíró. Neve a footballsportban a fair és igaz-érig sport-szerű működés megjelölésére már szinte fogalom-má vált. Harmincöt éves, de már tízenyolc éve football-bíró, aki annak idején a bécsi bírói kar legfiatalabb tagja volt. Ma az osztrák footballbírók testületének ügyvezető elnöke.

Retschury jelenleg* az Erdélyben nemrégén gyors népszerűséget szerzett Schmidt osztrák foot-ballbíró társaságában, üzleti ügyben Kolozsváron tartózkodik s természetesen itt is élénken érdeklődik a sportélet iránt. Alkalmunk volt Retschuryval be-szélni, aki többek között a következőket mondotta:

— Játékosból lettem footballbíró és így ismerem a footballnak nemcsak elméletét, de a játék minden nyit és rejtett titkát is. Szükségesnek tartom, hogy a bírók mind a játékosok sorából kerüljenek ki, mert csak így tölthetik be hivatásukat megfelelően. A bíró mindig a labda mellett legyen és állítom, hogy az a bíró, aki lelkiismeretesen végzi feladatát, társasztöbb munkát végez, mint bármely játékos.

— A játékot nem szoktam gyakran félbesza-kitani, a játékosokat szigorúan, de mindig udvaria-ran kezelni. Játék előtt mindkét kapitánnyal köz-löm a tudnivalókat s ha a játék megindul, nem tör-ök egy hangot sem a pályán. Footballszezonon ki-vül a játékosoknak állandóan sportolni kell, hogy zmaikat megfelelően konzerválhassák. Magam is ál-landóan sportolok, nem dohányzom és antialkoho-lista vagyok.

Több nagyfontosságú meccset vezettem már, közöttük a legnevezetesebbek a magyar—svéd, magyar—francia, magyar—német, magyar—svájci nemzetközi válogatott, a Slavia—Rapid, MTK—Amateure voltak és többiben vezettem az osztrák—ma-gyar válogatottak mérkőzését is.

A sportban sem vallási, sem nemzeti szem-pontokat nem ismerek. Tevékenységemet főleg a footballbírók kiképzésére fordítom, mert ezt tartom a footballsport legfontosabb feladatának. Erre a célra most Bécsben kurzusokat is rendszeresítettem, amelyeken a legkiválóbb bírók adnak elő.

Retschury csak két hetet tölt Romániában. Kolozsvári sportkörök tárgyalásokat folytatnak vele a vasárnapi Haggibbor—CFR mérkőzések vezeté-sére. Amennyiben Retschury még néhány napig itt marad, a közben tartandó mérkőzéseket ő fogja ve-zetni, ami egymagában is nagy szenzációja lesz a legközelebbi kolozsvári footballmérkőzéseknek.

Legalcsóbb bevásárlási forrás!

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4.

Telefón 71 Interurban

Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsruai porcellán, diszmu- és konyhaberendezési cikkekből.

SZÍNHÁZ

A mozzók műve: Szinkör-mozgóban: Szombat, vasárnap, a bukaresti Apolló-cég szenzációs ujdonsága, a fővárosban szokatlanul nagy sikert aratott Fiesco, vagy a genuai öszezsekkövés. Friedrich Schiller örökbecslő történelmi tragédiája, melyet a történelmi filmek gyártásában elsőrangú Ufa-telepek alkalmaztak filmre, mesteri módon, kegyeletes tökélyel. Főszerepekben a világhírt filmstar Erna Morena és Hans Mi-rendorf a Cezarin-sorozat Murphy bárója. Hétfőtől az amerikai Pathé-gyár nemzeti sorozatának legnagyobb filmje, A hegyek leánya. Főszerepben Mary Picford, a szép és tehetséges filmstar. A dráma a Kentucky hava-sok, nyers, hűszke népének életéből ragad ki egy tra-gikus epizódot. Az érdekesítő romantikus mese, csodaszép tájfelvételek keretében, elevenedik meg előttünk, az amerikai népelet, rendkívül érdekes sajtáságaival ismer-tetve meg bennünket. — Egyetem mozgó: Szombat, vasárnap, Aranysziv-vassziv, az olasz Ambrosio-filmgyár egyik legsikerültebb alkotása. Főszerepben Di Anton Giulio Barrili. — Uránia-mozgóban: Szombaton, vasár-nap, A hatalom csucsán, a bécsi Burg-színház művé-szétének közreműködésével, dráma a miniszterek életé-ből. Hétfőtől kezdődőleg az előadások hétköznap 5, va-sárnap és ünneppnap 8 óraker kezdődnek.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
Szerkesztőség: Calea Rep. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókiadó: Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.
hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Grünwald és Péchy

Üvegesiszolda, tükrőárugyár és épületüvegezési vállalata
Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

tudatja, hogy tükrőüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüve-geket és tükröket, tükrök ujrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/16 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi eseh tábla-üvegek állandó nagy raktára

1236
Mindenféle porcellánárukat, kristályfehér üvegarukat, kőedényt és táblaüveget azonnal szállítunk

Ornament üveg és kftt érkeztek

! ! !

Szerezze be lámpaárú szükségletét

Komlós Testvéreknél
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Kérjen árajánlatot!

A legjobb rum-essencia 65 lei,
más essenciák 75 lei kg.-ként!

árban kaphatók

Glück Henrik gyárában
Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253
(volt Kolozsvári-u.) 74

APROHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lej, vastagabb betűvel 2 lej.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lej.

Fogtechnikus teljes berendezéssel keres orvos társat. Levelet a kiadóhivatalba „Fogtechnikus” jellegre. 2354-1

Elcsereimém, vagy eladnám tizenkettes vagy tízes helyiáram villanymotoromat egy huszas vagy huszonötös motorral, esetleg megvenném. Ugyanitt egy gyertyabútor gép olcsón eladó. Aránlatok és érdeklődések Olajgyár, Alutvasártér. 2360-1

Bőrkereskedő segéd szeptember 1-ére felvétetik Herz Henriknél Petroszenben. (Szombaton zárva) 2340-1

Butorozott szobát keres két intelligens fiatalember. Cim: Gombos-nyomda — Minorita-utca.

Enyv kilója 17 lej, 100 smirlingpapír 30 lej. — Utánvétellel szállít Vértés Adolf, Nagybánya. 2249-1

Grosz Adolf
orth. כשר vendéglője
Nagyvárad, (Zöldfa-u.)
Str. Nicolae Jorga 10

Héber gyorsírás tankönyve
Hasznenografia Hainrit. — Megrendelhető a
Zs. N. Sz. könyvosztályában. — Ára 30 lej

Kalaposok és női kalapkészítők
figyelmébe! Egy kis gőzfejlesztő kazán dolgozóasztallal, a gőz asztalba van bevezetve, 2 db nyújtó-prés és egy „Triumpf” kalapvágó-gép, más vállalat miatt azonnal eladó. — Cim a kiadóhivatalban. 2565-1

Bognár és Szántó
Erdélyi kereskedelmi r. t.
CLUJ, — (KOLOZSVÁR),
Calea Reg. Ferd. No. 70.
(volt Ferencz József-ut).

GANZ
villamosági részvény-társ. üzemeltetése:
Pista Mihailu Vit.
Széchenyi-tér 41.
sz. (Széki-palota.)

Deutsch Festvórok
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendezéses gyűjtő- és vásár-forgalom a kultúra, valamint a belső és külső irányban és irányba. — — — Fűvadászterítési és festővázalattal foglalkozik.

FIAT TERER-AUTÓK FIAT
35 HP 2 1/2 TONNÁS
KAUCSÓHUK BANDAGEAL
Legellenállóbbak és leg-takarékosabbak. — Leg-nagyobb könnyedséggel fut — a legmagasabb emelkedéseken is. Különböző telerakások és TUNISMAK állandóan kaphatók
Uzinele Metalurgice Bucuresti,
Fabrica de Chibritur 24. Telefon 2-2

HA vészesegységben, idegbe-tegységben, az ivarszervek idült bántalmában szenved, vagy csak a pártalan gyógyításra — kímélő módszertől forrássá válik — (Eminimoral-moor, Moerzala) kapható minden melegségben a

Rózsa nagydrogeriában
Cluj-Kolozsvár, Pista Utcai 22 (Hátság kir. lés) — 1824

A közönség figyelmébe!
Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy újonnan átalakított műhelyemben módomban van a közönség legkényesebb izlésének is eleget tenni. Műhelyemben állandó kész cipők kaphatók. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri
IZRAEL ALADÁR

Talp és bocskor!
Állandó nagy készlet kifüggesztésű gyári készítményű, elsőosztályú talp 60-60 lejes árban leg-kényelmesebb és leg-erősebb bocskor kapható egészben és felvágva. — Készletben és nagyban
Sámson Hanó bőrgyárában
Gyufagyár-utca 1.
Gyerméruktár átellenében. 1008
Telefon-szám: 886 — és — 887

Szenzációs kedvezmény!
Négy hónapig
szeptember 1-től december 31-ig
kapja az „UJ KELET”-ET és
ingyen
ajándékképpen az „UJ KELET”
ÉVKÖNYVET, — melynek bolti ára
50.— lesz, ha beküld 120.— LEI
előfizetési díjat. Ne mulassza tehát
el ezt az alkalmat és fizessen elő
a legolcsóbb, legtartalmasabb
napilapra
az „UJ KELET”-re

BARZEL
Plata M. Viteazul 37 (v. Széchenyi-tér)

Minden házban fontos!
Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a párnatoll-, vatta-, lószőr- és gyapjatisztítása, melyet gőzre és vegyítiszításra berendezett műhelyemben gyorsan és pontosan vállalok
Baktáron tartok kézzel párnákat és tollat Mérsékelt árak! — Szolid kiszolgálás!
Stern Salomon Bocskay-utca 9.

SELCHWARENFABRIK ELJOVITS & COMP. SIBIU
ELISABETHG. 32 IST
ERÖFFNET WORDEN
Sie empfiehlt ihre prima Selchwarenzeugung-nisse zu billigen Preisen. — Preisliste und Prospekt auf Verlangen gratis. — 2257-1

CSAK EGY UT Vezet
RIGEMA BOBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „RIGEMA” Kosmetikai és Vegyszertár Gyár
1256
CLUJ — KOLOZSVÁR

295 LEIÉRT 295
csak a volt Lakatos-áruházban
EISENSTÄDTER FÜLÖPNÉL
Str. Regina Maria (Beák Ferenc-utca) 13. szám alatt kaphat
gyermek sportkoszt, nyugvóágyat és gyermekszékelt

Értesítés
Tisztelettel közöljük a t. vevőközönséggel, hogy Nagyrománia területére
vezérképviselőtünkkel az Áruforgalmi részv.-társaság
kender- és lenipari osztályát (Temesvár)
biztuk meg, ahol összes gyártmányainkból állandó raktárt tartunk
SZEGEDI KENDERFONÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Árverési hirdetésny.
Alulírott közjegyző ezennel közhírré teszem, hogy a „Pfeffermann Testvérek és Brief Dávid” nagyilvai cég kérelmére a tőle az „Erdélyi Faipar Rt.” kolozsvári cég által megvásárolt, de át nem vett, részben 1919. évi téli, részben 1920. évi nyári és téli döntésű, 90%-ban lucfenyőből és legfeljebb 10%-ig jegenyefenyőből termelt, körülbelül 2100 köbméter kitevő gömbfa, mely részben Nagyilva községben, a beszercei erdőgazgatóság iparágányának mentén, részben Kisilván, a vasuti állomás mellett van elhelyezve, a K. T. 352. §-ának értelmében irodahelyiségekben 1921. évi augusztus hó 31. napján délelőtt 10 órakor közbenjövetelem mellett megartandó árverésen, késedelmes vevő költségére és veszélyére a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.
Az árverés alá kerülő gömbfának a helyszínen való megtekintése végett a „Pfeffermann Testvérek és Brief Dávid” céznek nagyilvai irodájában az üzleti órák alatt bármikor jelentkezhetni. Ugyanott, valamint saját irodahelyiségében a hivatalos órák alatt az árverési feltételek is megtekinthetők.
Bistrita, 1921 augusztus hó 15. napján.
Dr. Schiffbauer Alfréd sk.
közjegyző.

HIRDETÉMÉNY
elemi iskola ügyben
Mindazok, kik a hitközség elemi fiu- vagy leányiskolájába iratkozni akarnak, felszólítanak, hogy aug. 21-ike és 26-ika közt (d. e. 10 és 1 óra közt) Eötvös-utca 8. szám alatt jelentkezzenek.
A kik jelzett időben nem jelentkeznek, tekintve nélkül arra, hogy a múlt évben látogatta az iskolát, felvétele nem számíthat.
Az aut. ort. izr. hitközség iskolaszékének 1921. évi augusztus hó 15-én tartott üléséből:
Neumann Mór,
elnök.

צא לאור ספר
דור רביעי
על מס' הולין
מאת הרב הנאמן משה שמואל
גלאזר אב"ד דק"ק קלויזענבורג.
מחירו 100 לעה מכורך 120 לעה.
הרוצה להשיג יפנה אל המחבר שליט"א.

„Melissát” kérien, ha finom!
cukorkút okoz!

Megnyílt a forgalom!
Tisztelettel értesítem a vevő körömet, miután a póstaforalom lehetővé vált, módomban áll gyorsan és pontosan vevőimet a legolcsóbb és legjobb minőségű áruval kiszolgálni. — B. rendelkezéseket elvárva — teljes tisztelettel
Winkler Mór és Társa
szállítmányár

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja: likőr, rum különlegességgel. Elsőrendű pezsgőt és borak. 1210 Szász nagyraktár

Mala de Coloniale — Fűszer csarnok
TEL. 14-76 En-gross és en-détails 2254-1
CLUJ, STR. LONDREI (HOSSZU-U.) 1

Cluj (Kolozsvár)

Viszik a
Langyelorszaggettóinak üszök kapui kitarúnak: nak ki rajtuk, szivek fele, a kopott és megviselt izmocskaik, halovszemeik égnek ijesztendő a gyengnyugodt népek apróságok, e szonanzatlan hazatlan voltak a nagy égyapák hőrögtek a tak és leányok, lángoló uccáknak szegényes cőlmogazdag multat menekülésről; lácián, amelynek és kinyújtja értgyengéske seregszível, egynemiban, mert messvolhiniai lapv.dé-Amerikáig. De a szekér se dőcő is édesen ringatvár valaki: anyahelyett — kiudj.pogrom — a parde az eleven éde

Viszik a po-york államba, Oh Mentik őket, kiát az új elebs. százezeren vanott-pusztult a nagyegylőre csak nek ki és veszne napfenyen élő tehuszezer indulh meg tudják be-nevelőt, a játszó-ságot. Holnaputá a szomorú égettséletű, nevelőgüpanasz elhalkul, hal lassu sorvadval a legújabb forradalmat és a lések után átélte amelyek gyenge tudójukban rejtőkitessekel a jó a a tejeskavés a jó És tanulni fogaboltok pultjai munkás-társadalóvész pogromárv el is felejtük ma még jelenjűk
Ahogy így indulatai kisérkedtük! Kikerült csak elpusztulha és velük sir a b is őket, akik a nyugati szabads Mi azt hittük, lehetnek. Haza, kék hegyek, a ról-szikkára sző A mi vágyaink Zsidóorszagot tjanak e megkiz